

Pääkirjoitus

Arvoisat Perhe- ja pariterapialehden juhlajulkaisun lukijat, hyvät kollegat!

Meillä päätoimittajilla on ilo *toivottaa Teidät tervetulleiksi* lukemaan kutsukirjoittajien painavaa sanaa perheterapiasta ja sen vaiheista Suomessa kuluneina neljänä vuosikymmenenä.

Pääkirjoitusta kirjoittaessamme päivän lehti (HS 26.9.) tarjosi perheterapian ytimeen sopivia kirjoituksia: Kirja-arvioinnissa käsiteltiin *Ann Napolitanon* paljon myönteistä huomiota saanutta teosta *Kaunokaisia* seuraavasti: *"Tämän lisäksi kirjailija tähdentää tarinallaan, että mieleemme sairastuu, jos emme saa olla osa porukkaa. Yksilöllinen kulttuuri ja yksin pärjäämisen eetos ajavat meidät hengiltä. Tämäkin korostuu: perheissä on vaikeuksia, mutta ilman perhettä emme selviä. - - - Jossain vaiheessa kipeätkin perhesalaisuudet jollain tapaa paljastuvat. - - - Hyvässä lykyssä uudet sukupolvet murtavat hiljaisuuksia, jotka ovat halvaannuttaneet aiempia sukupolvia."*

Ja kuin edelliselle sujuvaksi jatkoksi Annastiina Lehtonen artikkelissaan esitteli vertaistukikeinon aikaansaamattomuudesta kärsiville: *Body doubling* on menetelmä, jossa pyydetään ystävää tai läheistä avuksi, kun on vaikeaa hoitaa tai saada aikaiseksi usein tekemättä jääviä asioita; siinä toisen läsnäolo joko etänä tai seurana auttaa tekemään asioita valmiiksi.

Edellä mainitut kirjoitukset ovat vain esimerkkejä viimeaikoina eripuolilta kuuluvista äänistä, joilla on sama fokus: lähisuhteiden merkityksen korostaminen hyvinvoinnillemme yksilökeskeisyyden sijaan. Niinpä ihmettelemme ääneen - miksi terveys- ja sosiaalipalveluissa se ei ole itsestään selvyys, vaan joudumme sitä edelleen peräänkuuluttamaan.

Samaa pohtii Perheterapialehden toimitusneuvoston pitkäaikainen puheenjohtaja **Jussi Sierla** suomalaisen perheterapian ja Perheterapialehden historiaa valottavassa artikkelissaan: *"Ilmassa oli huolta, miten tulee turvatuksi, että perheterapia, ja ylipäänsä psykososiaalinen näkökulma mielenterveyspalveluissa, tulevat saavuttamaan ja säilyttämään sellaisen painoarvon, mikä niille kuuluu. Perheterapeuttisen osaamisen tarve ei kuitenkaan nähdäkseni ole lainkaan vähentynyt. Päinvastoin sen tulisi monissa tilanteissa olla ensisijainen terapeuttinen työskentelytapa, johon tarpeen mukaan voi rinnalle tai jatkoksi liittää yksilöllisiä terapiamuotoja."*

Retrospektiivinen katse on myös muilla tämän lehden kirjoittajilla: **Jan-Christer Wahlbeck** suuntaa runoilijan katseensa lukuisiin kaikkina neljänä vuosikymmenenä Perheterapia-lehdessä julkaistuihin teksteihinsä: *"Perhe- ja pariterapeuttina sekä tämän alan kouluttajana olen*

runoilijaidentiteettinikin takia pitänyt tärkeänä ilmaista arkikielen sanoilla niitä oivalluksia ja näköaloja, joita usein kuvataan lähinnä ammatillisilla käsitteillä.” **Eija-Liisa Rautiainen** käsittelee perheterapiaa kouluttajan näkökulmasta analysoidessaan 12-vuotista uraansa, jota hän on lopettelemassa; ”Pohdin omiin kouluttajakokemuksiini nojaten koulutuksen onnistumisia ja toisaalta haasteita ja kehittämiskohteita.” **Jarl Wahlström** pohtii perheterapian historiasa tapahtunutta paradigman muutosta, jossa luovuttiin systeemisen perheterapian Milanon koulukunnan mallista: ”Kuitenkin voidaan kysyä, menetettiinkö jotakin perheterapialle olennaista, kun alettiin kyseenalaistaa terapeuttien mahdollisuutta tai peräti oikeutta asemaan perheiden vuorovaikutuksen ”ulkopuolisina” havainnoijina ja tulkitsijoina.” **Aarno Laitilan** näkökulma on lapset perheterapiassa: miten eri aikoina erilaiset perheterapian kehitysaallot, perheterapeuttien osaaminen, lapsuuteen liittyvät käsitykset ja uskomukset, toimipisteitten toimintakulttuurit, toimintaa ohjaavat päätökset sekä hoito-orientaatio ovat vaikuttaneet siihen, minkä aseman lapset perheterapiassa saavat ja miksi lapset niin usein unohdetaan.

Tämän juhlalehden kruunaa sen kuvitus, jota pyysimme perhe- ja pariterapiakouluttaja, psykologi **Eira Eklund-Mikolalta**. Kuvat ovat yksityiskohtia hänen ja hänen tyttärensä yhteistaiteesta. Hän kirjoittaa: ”Perheterapeuttina tämä meidän tulevan näyttelyn valmistaminen Iriksen kanssa on todella kiinnostavaa. Miten kuvataidekin voi olla dialogista. Teemme jokaista työtä vuorotellen ja aina ennen kuin jompikumpi alkaa työstää, käymme keskustelua teoksen tunnelmasta, asettelusta ja rytmistä. Pohdimme mitä henkilöiden välillä väreilee, mitä tunnetta haluaisimme vahvistaa.”

Päätämme pääkirjoituksen toiveikkaaseen ajatukseen: Pohjanlahden rannikolla puhutaan usein ’vanhasta merestä’. Sanonnan mukaan meri aaltoilee maininkeina, vaikka ilma olisi tyyni. Vanhassa meressä aaltoilu johtuu aiemmasta tuulesta kenties eilisen myrskyn jäljiltä. Vanha meri rantautuu lempeästi, mutta rantakiviin murtuessaan se paljastaa voimansa. Aallot keinuttavat veneitä, mutta rannan puut seisovat rauhallisina, sillä tuuli puuttuu. Kun puhutaan perheterapian tulosta Suomeen, usein käytetään ilmaisua ’kun perheterapiaaalto saavutti Suomen’. Tuo aalto on ollut voimakas, sillä sen mainingit vaikuttavat edelleen perheisiin ja perheiden parissa työskenteleviin. Ehkä on myös niin, että pitkän yksilökeskeisen kauden jälkeen on nousemassa uusi tuuli, joka nostattaa uuden aallon.

Aalto-ajatuksella me päätoimittajat toivotamme 40-vuotiaalle päiväsankarille uusia suuria aaltoja. Aallot mahdollistuvat, jos on aktiivisia ihmisiä, jotka jaksavat kannatella ja viedä väsymättä eteenpäin – puheenjohtaja **Tanja Pihlajan** sanoin – ”*inhimillistä viitekehystämme.*”

Päivi Kangas & Mika Niemelä